

Arto Aas
Rahandusministeerium
Endla 13
10122 TALLINN

Teie 27.06.2016 nr 9.2-13.8.2
Meie 02.09.2016 nr 19-2/10756

**Tartu linnapiirkonna jätkusuutliku arengu
tegevuskava muutmine**

Austatud härra Aas

Tartu Linnavalitsus ei nõustu Rahandusministeeriumi 27.06.2016 ja 23.08.2016 kirjades esitatud meetme "Linnapiirkondade jätkusuutlik areng" tegevuskava rakendamise tingimuste tõlgendusega ja taotleb tegevuskavas kinnitatud projektide elluviimiseks suuremat paindlikkust.

Eelnimetatud meetme määrus ei sätesta otseselt tegevuskava muutmise tingimuste aluseid, mistõttu leiame, et rakendusasutuse poolt seatud toetuse mahu suurendamise ülempiir 10% on juhuslik ning see ei võimalda arvestada erinevate tegurite poolt põhjustatud muutusi projektis ega tegevuskava elluviija finantsolukorda.

Leiame, et tegevuskavasse nimetatud projektide osas, mille kogumaksumus jääb Tartu linnapiirkonnas keskmiselt vahemikku 0,7- 2 miljon eurot (uute lasteaedade ehituse korral üle 3 miljoni euro), ei ole mitmeaastases perspektiivis võimalik prognoosida objektide maksumust täpsusastmega +/- 10 protsenti. Seega, isegi olukorras, kus taotleja on parima teadmise juures teinud maksumuste prognoosid, ei ole täpselt võimalik arvestada kõiki muutuvaid turutegureid (nt hanke korraldamise hetkel sarnaste objektide maht turul, hankele kvalifitseeruvate ehitusettevõtete arv ning nende töödega hõivatus, lisaks mitmed ehitustööde maksumust mõjutavad tegurid - nafta maailmaturuhind, uued regulatsioonid - seadusandlus jne).

Väheoluliseks ei saa pidada ka asjaolu, et Eesti turu väiksusest tingituna ja arvestades, et näiteks tee-ehituses on "kuumim" hooaeg maksimaalselt 6-7 kuud aastas, kuhjub väga palju töid suhteliselt lühikesele ajaperioodile. Kuna lisaks Euroopa Liidu 2014-2020 vahendite kasutamine (sh käesolev meede) on viibinud algselt planeerituga (taotlejatest mittesõltuval asjaoludel) ca 2 aastat, on suur hulk sarnaseid töid koondunud väga lühikesele ajaperioodile. Omavalitsused teostavad korraga objekte, mida rahastatakse nii kohalikest eelarvetest (tööd, mis on hetkeseisuga hädavajalikud), samuti teistest toetusmeetmetest (nt Tartu raudteejaama ligipääsetavuse suurendamine, Idaringtee III etapi ehitus). See põhjustab olukorra, kus omavalitsus ei suuda tagada korraga kõigi objektide omafinantseeringutele lisaks veel täiendavat projektide maksumuse suurenemise kulu. Käesoleval juhul tähendab kahe projekti (Pepleri lasteaed ja Mõisavahe kergliiklustee) hangete kallinemine märkimisväärselt 1,089 miljonit eurot täiendavate omavahendite vajadust juba 2017. aasta eelarvest.

2014-2020 programmeerimisperioodi puhul on rõhutatud, et erinevad toetusmeetmed ja projektid peaksid üksteist täiendama ja looma sünergia. Linnapiirkondade arendamise meetme rakendusasutus hindab aga väga kitsalt vaid iga üksiku projekti tulemusnäitajaid ning maksumust, kusjuures hankemaksumuse suurenemist menetletakse automaatselt tegevuskava muudatusena isegi olukorras, kus tegevused ei muutu.

Ministeeriumi poolne tõlgendus ei jäta omavalitsusele (formaalselt) neile eraldatud vahendite parima ja efektiivseima rakendamise võimalust ja otsustusvabadust, kuigi linnapiirkondade meetme algne idee sellele just keskendub.

Leiame, et ei ole finantsiliselt jätkusuutlik, kus iga üksiku projekti maksumuse suurenemise lisakulu peab kandma omavalitsus, samas kui objektide odavnemise arvel vabanenud vahendid tuleb suunata reservnimekirja projektide elluviimiseks. See seab omavalitsusele peale sunnitud laenukoormuse, millega ei ole lähiaastatel arvestatud ning omavalitsuse finantsvõimekus langeb järgnevatel eelarveaastatel investeringuid teostada märkimisväärselt.

Lisaks vastuseks Rahandusministeeriumi poolt 23.08. kirjas toodud väitele, justkui oleks Pepleri lastaia ehituse kallinemine tingitud arhitektuurilahendusest, ei vasta tõele. Linnakeskkonnas on hoone arhitektuurikonkursi nõue tavapärane (vallas ehk hajaasustustega piirkonnas ei ole üldjuhul kehtestatus sellist nõuet). Samuti arvestavad arhitektuurikonkursi žürii (ka käesoleva objekti puhul) ehitushindade maksumust ning selle mõistlikkust. Hoone ehitusmaksumuse suurenemise tingis pigem kohustus rajada liginullenergia hoone ja keskkonnasõbralikud lahendused, mida peavad alates 2019. aastast järgima kõik avalikud hooned <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/buildings>.

Täna on Pepleri 1a hoone Tartu linnale esimene liginullenergia hoone lahendus. Linnakeskkonnad on erinevate linnade ja linnaosade lõikes väga erinevad. Lasteaedade puhul on liikuvuse seisukohalt elementaarne, et lasteaiad asuvad vanemate töö- või elukohale võimalikult lähedal, samas peaksid need olema ka mugavalt ühendatud erinevate liikumisvõimalustega (ühistransport, kergliiklusteed), et suurendada omakorda säästlikkust ja keskkonnasõbralikkust. Seega ei ole võimalik võrrelda suurele hajaasutusega ja tiheasutusega kesklinna piirkonda rajatava hoone ehitusmaksumust.

Mõisavahe kergliiklustee osas ei saa samuti nõustuda väitega, et meetme eesmärkidest tulenevalt on olulisim vaid ühendusvõimaluste parandamine (ehk väljundnäitajad). Meetme eesmärgiks (§ 3 lg 1 p 1) on suurendada säästvate liikumisviiside kasutajate osakaalu. Kasutajate hulka suurendab aga oluliselt turvalisus, terviklik ja erinevatest kasutajatest lähtuv infrastruktuur ning selle disain/atraktiivsus. Kõik projekti kallinemist põhjustanud asjaolud (uus valgustus, parem linnaruum) on otseselt seotud eelnimetatud omaduste saavutamisega.

Kokkuvõtteks, ministeerium tõlgendab täna iga üksiku objekti maksumuse suurenemist automaatselt tegevuskava muudatusena isegi olukorras, kus tegevused ei muutu. Palume väga põhjalikult kaaluda selle põhimõtte ümbervaatamist ja hinnata tegevuskava siiski projektide kogumina ning võimaldada kallinenud projektide lisafinantseerimise vajadust katta odavnenud projektide vabanenud toetussummade arvel suuremas mahus kui ainult 10%. Tartu linnapiirkonna tegevuskava ühe põhinimekirjast välja arvatud projekti (Ploomikese lasteaiad) arvel tekib võimalus realiseerida reservnimekirja projekte (sh rattaringluse arendamine), mis läbi on tagatud ka tulemusnäitajate saavutamine etteantud piirides.

Lugupidamisega

/ allkirjastatud digitaalselt /

Valvo Semilarski
abilinnapea

Anneli Säälük
736 1105 Anneli.Saalik@raad.tartu.ee